

Ο ΧΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΕΝ Τῃ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑΣ
ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β'

Ὁ κ. Δ. Π. Πετροκόκκινος ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει τῶν Χιακῶν χρονικῶν τοῦ κ. Κωνσταντίνου Ἀμάντου¹, ὧν εἶνε λυπηρὸν ὅτι δὲν ἐξεδόθη ἄλλο τεύχος, ἀξιόλογον πραγματείαν ἐπιγραφομένην «Χίος διπλωμάτης κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα». Ἐν αὐτῷ πρόκειται περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα παρέσχεν ὁ Χίος εὐπατρίδης Νικόλαος Πετροκόκκινος, ἐξάδελφος τοῦ πολλοῦ Μιχαὴλ Σοφianoῦ, εἰς τὸν Σουλεϊμάν Β', προτιθέμενον νὰ καταλάβῃ τὴν Κύπρον, κατεχομένην ὑπὸ τῶν Βενετῶν, ἐπὶ τῇ προφάσει ἀποδόσεως αὐτῆς εἰς τὸν οἶκον τῆς Σαβαυδίας, κυρίως δὲ εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Πορτογαλλίας Σεβαστιανὸν (1557-1578) καὶ Φίλιππον Β' (1580-1598). Καὶ ἡ μὲν διπλωματικὴ ἐντολὴ, ἣν ἀνέθηκεν ὁ σουλτάνος παρὰ τῷ δουκὶ τῆς Σαβαυδίας εἰς τὸν Πετροκόκκινον, ὑπῆρξε παροδική, περιωρίσθη δὲ εἰς μετάκλησιν αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ὁ μέγας βεζύρης Μεχμέτ πασῆς ἐνεργήσῃ δι' αὐτοῦ, μεταβαίνοντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Ταυρίνον, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν δοῦκα τῆς Σαβαυδίας τὰς περὶ ἀνακτήσεως τῆς Κύπρου προτάσεις τοῦ σουλτάνου. Ἄλλ' ἡ ἀποστολὴ ἐκείνη ἀπέτυχε, τοῦ δαυκὸς ἐξ ὑποψίας περὶ τῶν ἀληθῶν προτάσεων τοῦ Σουλεϊμάν ἀναβαλόντος πᾶσαν περὶ τοῦ προκειμένου ἀπόφασιν, εἶτα δὲ ἀπ' ἐναντίας καὶ συμμαχήσαντες μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν Τούρκων, αὐτῶν τῶν Βενετῶν τῶν κατεχόντων τὴν Κύπρον, ἧτις οὐχ ἦττον ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Σουλεϊμάν, τοῦ Σελίμ Β', κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων.

¹ Χιακὰ χρονικά. Ἐν Ἀθήναις. 1911 σ. 26 κ. ε.

Τὸ ἔγγραφο, ἐξ οὗ μαθηθάνομεν τὰ κατὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην τοῦ Πετροκοκκίνου¹, ποιεῖται μνημῖον αὐτοῦ ὡς «πρὸ πολλοῦ ἐπιτετραμμένου τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας καὶ σήμερον (1563) ἀντιπροσώπου τοῦ καθολικοῦ βασιλέως ἐν ταῖς πορτογαλλικαῖς Ἰνδίαϊς».

Ὅποσον δὲ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Νικολάου Πετροκοκκίνου σαφηνίζεται ἐκ τῶν ἐγγράφων, ἅτινα φροντίδι τοῦ κ. Δ. Π. Πετροκοκκίνου κατωρθώθη νὰ εὑρεθῶσιν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Torre do Tombo ἐν Λισσαβῶνι ὑπὸ τοῦ κ. Alvaro Valdez, βιβλιοθηκαρίου τῆς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης. Τῶν ἐγγράφων τούτων ἔδωκεν ἐν τῷ προμνημονευθέντι ἄρθρῳ περίληψιν ὁ κ. Δ. Π. Πετροκοκκίνος, ἐξ ἧς βλέπομεν τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, ἃς ὁ Χίος διπλωμάτης παρέσχεν εἰς τὸν βασιλέα Σεβαστιανὸν ἄλλως τε καὶ ὡς προνοητῆς τῶν ἐν Ἰνδίαϊς καὶ Μίνα οἰκῶν τοῦ βασιλέως (Provedor das Casas da India e Mina) καὶ εἰς τὸν μετὰ τὸν διάδοχον τοῦ Σεβαστιανοῦ Ἐρρῆκον (1578-80) ἀρπάσαντα τὸ στέμμα τῆς Πορτογαλλίας βασιλέα τῆς Ἰσπανίας Φίλιππον Β' (1556-1598) ὡς καὶ τὰς μεγάλας ἐπὶ ταῖς ὑπηρεσίαις αὐτοῦ ἀμοιβάς, ἃς ἐλάμβανε παρὰ τῶν δύο τούτων ἡγεμόνων.

Τὰ ἐξ ἐν τῷ πορτογαλλικῷ ἀρχεῖῳ εὑρεθέντα ἔγγραφα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον εἶνε γεγραμμένον ἰσπανιστὶ καὶ σχετίζεται χρονολογικῶς πρὸς τὴν εἰς Ταυρίνον τῷ 1564 μετάβασιν τοῦ Πετροκοκκίνου καὶ τὴν κατὰ τὴν ἀποδημίαν ταύτην διὰ Νικαίας (Nizza) διάβασιν, τὰ δὲ λοιπὰ πορτογαλλιστὶ, διαφωτίζουν μετὰ τινῶν κενῶν ἐν τῷ μεταξύ ἰκανῶς τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ τολμηροῦ Χίου ἀπὸ τοῦ 1564 μέχρι τοῦ 1592. Καὶ ἠνθολόγησε μὲν ἐξ αὐτῶν πᾶν ὃ τι χρήσιμον ὁ κ. Δ. Π. Πετροκοκκίνος, ἀλλ' εἰμεθα εὐγνώμονες εἰς αὐτὸν, ὅτι παρεχώρησεν αὐτὰ

¹ Τὸ ἔγγραφο τοῦτο, ἰταλιστὶ γεγραμμένον, ἀπόκειται ἐν τῷ Archivio Reale τοῦ Ταυρίνου (Regno di Cipro Busta II N° 7) καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν γαλλικῇ περίληψι ὑπὸ Mas-Latrie (Histoire de l'île de Chypre. Τόμ. I σ. 557 κ. ε)

εις ἡμᾶς, ὅπως ἐκδώσωμεν, ἀνέκδοτα ἐν συνόλῳ μείναντα μέχρι τοῦδε. Ἐκδίδοντες δ' αὐτὰ ἀπαραλλάκτως ἐν πρωτοτύπῳ κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Valdez εἰς τὸν κ. Πετροκοκκίνον σταλὲν πιστὸν ἀντίγραφον, παραθέτομεν ἀπέναντι τῶν πρωτοτύπων καὶ ἑλληνικὴν μετάφρασιν, γενομένην ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῆς γαλλικῆς τῆς χάριν τοῦ κ. Πετροκοκκίνου φιλοπονηθείσης ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις κ. E. Biot, ἐνωμοτοῦ μεταφραστοῦ παρὰ τῷ Ἐρφεύῳ τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης.

Ἐχουσι δὲ τὰ ἔγγραφα ταῦτα ὡς ἐξῆς·

1.

Ἐγγραφον τοῦ δουκὸς τῆς Σαβαυδίας πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας.

Muy Alto y muy poderoso Senor.

Hauiendo vegado a este lugar miçer Nicolas Petro Coschino creado de Vuestra Majestad, y entendiendo que es persona particular con quien se dene tener toda cuenta, y consideracion . . . he querido dexarle passar sin detenerse aqui dos dias para hablarle largo, y accisar con è a Vuestra Majestad de mi entera salud, que bendito Dios la tengo, y muy gran gana de enplearla en seruiçios de Vuestra Maje-

Ἄφιχθέντος ἐνταῦθα τοῦ κυρίου Νικολάου Πετροκοκκίνου, θεράποντος τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, ἐπειδὴ θεωρῶ αὐτὸν ἀνδρα ἰδιάζοντα, πρὸς ὃν ὀφειλομεν νὰ ἔχωμεν παντοίαν ἀνασκοπὴν καὶ ἐκτίμησιν . . . , δὲν ἠθέλησα νὰ φήσω αὐτὸν νὰ διαβῇ χωρὶς νὰ σταματήσῃ ἐνταῦθα δύο ἡμέρας, ὅπως ὁμιλήσω μετ' αὐτοῦ διὰ μακρῶν καὶ πληροφορήσω δι' αὐτοῦ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα περὶ τῆς τελείας μου ὑγείας, ἧς ἀπολαύω χάριτι θεῶν, καὶ ἕνεκα μεγίστου πόθου νὰ χρη-

¹ Ἀπόκειται ἐν τῷ Ἀρχίβω τῆς Torre do Tombo τῆς Λισσαβώνας (*Corpo Chronologico - Parte 1^a. Maio 106 Decemento 123*).

stad como lo hare todas las vezes que se offrezca ocasion para ello a Vuestra Majestad suplico le fauzrezca muché, pues sus servicios lo mereceran, si empre, que por este respecto recibire yo en ello mercê senalada de Vuestra Majestad, enya muy Alta, y muy poderosa persona Guarde Nuestro Senor portan largos y felices tiempos como yo deseo.

De Niça, à XXI de Hebrero de 1564.

Suplico a Vuestra Majestad se servido de dar licencia a Nicola-Pietro Coschino, que volviendo con sus embajadores pueda pasar por doude yo estuviere pot que me era mucho en ello y disto recibère senalada mercê. Besa. las manos de Vuestra Majestad.

Su servidor

el Duque de Saboya.

Al muy Alto y muy poderoso Senor El Rey de Portugal.

σιμοποιήσω αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος, ὡς θὰ πράξω πάντοτε ὁσάκις παρουσιασθῆ εὐκαιρία πρὸς τοῦτο.

Παρακαλῶ τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ εὐνοῇ αὐτὸν μεγάλως, ἐπειδὴ αἱ ὑπηρεσίαι αὐτοῦ τὸ ἀξιζοῦσι πάντοτε, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο θὰ τύχω ἐξειδικασμένης ὑπηρεσίας τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος, ἧς ὁ ἡμέτερος Κύριος εἶθε νὰ τηρήσῃ τὸ ὑψηλότατον καὶ ἰσχυρότατον πρόσωπον ἐπὶ μακρὸν καὶ εὐτυχῆ χρόνον, καθ' ἂ ἐπιθυμῶ.

Ἐκ Νικαίας, 11 Φεβρουαρίου 1564.

Ἰκετεύω τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅπως εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Νικόλαον Πητροκόκκινον, ἵνα, ἐπιστρέφων μετὰ τῶν πρέσβειων αὐτοῦ, ἔσυνθη νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν ὅπου ἤθελον εὐρεθῆ, ἐπειδὴ ἔχομαι πολὺ τοιαύτης συναντήσεως, καὶ τούτου γινομένου, θὰ τύχω ἐξειδικασμένης εὐνοίας. Ἀσπάζομαι τὰς χεῖρας τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος.

Ἑμέτερος θεράπων

Ὁ δούξ τῆς Σαβαυδίας.

Ἡρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ ἰσχυρότατον αὐθέντην, τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας.

Θέσπισμα τοῦ Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας Σεβαστιανού¹.

En El Rey faço saber aos que este alvará virem que por confiar de Nicola Petro Cochino que no que o emanegar me servirá bem a fielmante como a men serviços cumpre ey por bem e me pray que elle sirva o cargo de Provedor das Casas de India e Mina em quanto atever por bem, e averá de ordemado em cade hum anno setenta e quatro mil e dugentos reis.

E este quero que vatha e tenha força e vigor como se carta fose feita em men nome per min asinada e passada pela minha chancellarios.

Jeromino de Sequeira fez em Lixboa a 3 de Jucho de 1578.

Gaspar Rebello o fez escrever.

Ἐγὼ, ὁ βασιλεὺς, γνωρίζω εἰς πάντας, ὅσοι θὰ ἴδωσι τὸ παρὸν θέσπισμα, ὅτι, ἔχων ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Νικόλαον Πετροκόκκινον, ὅστις θὰ με ὑπηρετήσῃ καλῶς καὶ πιστῶς ἐν παντὶ ἔργῳ, ὑπερ θάναθέσω εἰς αὐτὸν χάριν τῆς ἐμῆς ὑπηρεσίας, εὐδοκῶ καὶ εὐαρεστοῦμαι νὰ δώσω εἰς αὐτὸν τὴν ἐντολὴν νάναλάβῃ τὸ ἀξίωμα Διευθυντοῦ τῶν (βασιλικῶν) οἰκῶν τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Μίνας ἐφ' ὅσον μοι ἀρέσῃ. Θὰ ἔχη δὲ ὡς ἀντιμισθίαν ἐβδομήκοντα τέσσαρας χιλιάδας δικασίαια ἡμεῖς² ἐναυσίως.

Καὶ θέλω ὅπως τὸ παρὸν ὑπάρξῃ ἐγκυρον καὶ ἔχη ἰσχὺν καὶ δύναμιν ὡς εἰ εἶχον γεῖνει ἐπίσημα καὶ ἐνσφράγιστα γράμματα, ὑπογεγραμμένα ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἀπεσταλμένα ὑπὸ τῆς ἐμῆς καγκελλαρίας.

Ἱερώνυμος de Sequeira συνἔταξεν ἐν Λισσαβῶνι τῇ 23 Ἰουνίου 1578.

Γάσπαρ Ρεμπέλλος ἐφρόντισε τῆς ἐκγραφῆς.

¹ Ἀπόκειται ἐν τῷ Archivu da Torre do Tombo τῆς Λισσαβῶνος (Chancellaria de D. Sebastião, Βιβλίον 43, φ. 41).

² Τοῦ πορτογαλλικοῦ τούτου νομίσματος διάφορος ἰκίστοτος ὑπἄρξεν ἡ ἀξία. Σήμερον ἑκατὸν ἐν ἡμεῖς ἀντιστοιχοῦσι πρὸς πενήκοντα καὶ ἕξ λεπτά.

3.

Θέσπισμα τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας Σεβαστιανού¹.

En el Rey faço saber aos que este alvará virem que avendo Respeito aos seruiços que tenha Recebydos de Nicullas Petro Cochino e queremdo—the fazer mercê ey por bẽ e me praz que elle temba e oja de minha fazenda dozentos mill reis cada' hũ anno è quanto the naõ figer outra mercê por que fazendo — tha ou se ruindo me delle è cousa de que elle seja cõtente. Elargará os ditos dozêtos mill reis e os naõ averá mais os quaes ey por bẽ que thẽ sejaõ pagaos nõ meu thesoureiro mör ou è quern o dito carguo servir do primeir dia do mes de (569) Janeiro do anno que vê de bẽ Lxix è diante apresentando cad' anno certidaõ Dr Manuel O. Barreto fidalguo de minha casa de conno naõ fiz outra mercê ao dito Nicullao Petro nõ me syrno delle è cousa

Ἐγὼ, ὁ βασιλεὺς, γνωρίζω εἰς πάντας, ὅσοι θὰ ἴδωσι τὸ παρὸν θέσπισμα, ὅτι, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπηρεσίας, ὧν ἔτυχον παρὰ τοῦ Νικολάου Πετροκοκκίνου, καὶ θέλων νὰ μείψω αὐτὸν, εὐδοκῶ καὶ εὐκρεστοῦμαι νὰ ἔχη καὶ λαμβάνη παρὰ τοῦ ἐμοῦ τριμῆου διακοσίας χιλιάδας δρέις ἐνιαυσίως, ἐφ' ὅσον δὲν φιλοδομήσῃ αὐτὸν ἄλλως, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ ἂν μεταχειρισθῆ αὐτὸν εἰς τι, δι' ὃ νὰ εἶνε γιόχαριστημένος, θὰ παραιτηθῆ τῶν εἰρημένων διακοσιῶν χιλιάδων δρέις καὶ δὲν θὰ λαμβάνη αὐτὰς πλέον. Εὐδοκῶ δὲ, ὅπως αὐταὶ πληρόνωνται ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ μεγάλου θησαυροφύλακος ἢ ὑπ' ἐκείνου, ὅστις θὰ ἐκτελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ προσεχούς ἔτους 1569, ὑποβαλλομένου καθ' ἕκατον ἔτος πιστοποιητικοῦ τοῦ Μανουήλ Ο. Barreto, εὐπατρίδου τοῦ ἐμοῦ οἴκου, βεβαιούντος, ὅτι δὲν ἐπεδαφίλευσα ἄλλην εὐνοίαν εἰς τὸν εἰρημένον Νικολαὸν Πέτρον καὶ δὲν μεταχειρί-

¹ Ἀπόκειται ἐν τῷ Archivu da Torre do Tombo τῆς Λισσαβώης (C^hancellaria de D. Sebastião. Κώδιξ 28, φ. 449).

de que seja cõtente por que seruyndo me delle ou fazendo the outra mercê me thargara os ditos dozêtos mill reis e os não avera mais conno dito he e por tanto mano aos veedores de minha fazenda que thos façao asêtar no Livro della a dita deellaraçãõ e por quanto en the fis mercê dos ditos y (200.000) reis ao primeiro dia de março do anno parado de y be Lx by (1567) do qual dia ê dian te the pertemce avetos the mandey dar alara pera no asêtamento do anno ultimo de be Lx e none (1569) the serõ despachados ùy l xbj lj (366.666) reis e quatro centos que the môtaraõ aver do dito primeiro dia de março do anno parado, atee fin, de dezembro deste anno presêté de j be Lx büy (1568) a Bezaõ dos ditos (200.000) por anno. E este alvarã quero que vacha e tenha força e vigor como se fosse carta feyta ê men nome per muý asguada e pasada por minha chancellaria se êhargno da ordenaçãs do segundo Livro tihito 20 que

ζομαι αὐτὸν δι' ἄλλην εἰς τι, δι' ὃ νὰ εἶνε ἡνυχαριστημένος, ἐπειδὴ, ἂν μοι παράσχη ὑπηρεσίας ἢ ἂν χορηγήσω αὐτῷ ἄλλην χάριν, θὰ παραιτηθῆ τῶν εἰρημένων διακοσίων χιλιάδων δέξιν καὶ δὲν θὰ λαμβάνη αὐτὰς πλέον, καθ' ἃ ἐλέχθη ἀνωτέρω, καὶ κατ' ἀκολουθίαν διατάσω τοὺς ἐπιμελητὰς τῶν οἰκονομικῶν μου νὰ ἐγγράψωσιν αὐτὰς εἰς τὸ οἰκτεῖον βιβλίον μετὰ τῆς εἰρημένης δηλώσεως, ὅτι ἐφιλοδώρησα αὐτὸν διὰ τῶν ῥηθέντων 200.000 δέξιν τὴν πρώτην Μαρτίου τοῦ παρελθόντος ἔτους 1567 καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ λαμβάνη αὐτὰς ἀπὸ τῆς χρονολογίας ταύτης. Διέταξα νὰ ἐκδοθῆ χάριν αὐτοῦ διάταγμα, ὅπως ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ «τελευταίου» ἔτους 1569 μετρηθῶσιν εἰς αὐτὸν 366.666 δέξιν καὶ τετρακόσια, ἅτινα ἔδειξαν εἰς αὐτὸν ὅτι ἔχει ἀπὸ τῆς πρώτης Μαρτίου τοῦ τελευταίου ἔτους μέχρι τοῦ τέλους Δεκεμβρίου τοῦ παρόντος ἔτους 1568 ἐπὶ τῆ βάσει τῶν εἰρημένων 200.000 δέξιν ἐνιαυσίως.

Καὶ θέλω, ὅπως τὸ παρὸν ὑπάρξῃ ἔγκυρον καὶ ἔχῃ ἰσχὺν καὶ δύναμιν, ὡς εἶ ἦτο διαταγὴ ἐπεσταλμένη, ἐπ' ὀνόματί μου, ὑπογεγραμμένη ὑπ' ἐμοῦ καὶ δοσμένη ὑπὸ τῆς ἐμῆς καγκελλαρίας ἀνευ παραβιάσεως τῆς δια-

diz que as cousas enjos efzeito vuccer de durar mais de hũ anno pasê par carta e pasando per alvaras maõ vathaõ.

Andre Vydati o fez ê Lixboa a dez de Junho de j be Lxlriy (1568) E en Diopo Diaz o fiz escrever.

A Nicolas Petro Cochino foi mudado a pagamento dos duzentos mil reis de tẽça contentos no aluarã aqui registado pera o aner do primeiro dia de janeiro que passou deste anno de be Lxx (270) ê diante no Rendiuento das almadranase portanto se poz disso esta verba per mandado de dom Marinho veeder do fazendo ê Benavêtũ a xxy se abril de 1570.—Pero Fernando¹.

τάξεως τοῦ δευτέρου βιβλίου, τίτλου 20. ὅπου λέγεται, ὅτι αἱ ὑποθέσεις, ὧν τὰ ἐπακόλουθα μέλουσι νὰ διαρκέσωσι μακρότερον ἑνὸς ἔτους, πρέπει νὰ διατάσσωνται δι' ἐπιστήμων, καὶ ἐνσφραγίστων γραμμιάτων καὶ ὅτι δὲν εἶνε ἐγκυροί, ἂν κανονίζωνται διὰ θεσπίσματος.

Ἄνδρῆς Vydati συνέταξεν ἐν Λισσαβῶνι τῇ 31 Μαΐου 1568. Καὶ ἐγὼ Διέγος Διάξ ἐφρόντισα τῆς ἐκγραφῆς.

Ἡ πληρωμὴ τῶν διακοσίων χιλιάδων ῥέει εἰς τὸν Νικόλαον Πετροκόκκινον μετεβλήθη συμφῶνως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς διατάξεως τῆς ἐνταῦθα καταγραφείσης, ὅπως πληρωθῆ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡδῶ παρελθούσης πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους 1570 ἐκ τῶν ἐσόδων τῶν ἀλλευτικῶν μεγάλων δικτύων (γρίπων), καὶ ἐνεγράφη ἢ ἐπιταγῇ αὕτη πληρωμῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ ὀδῶ Μαρτίνου, ἐπιμελητοῦ τῶν οἰκονομικῶν, καὶ Μπαναβέτου τῇ 11 Ἀπριλίου 1570.—Πέτρος Φερνάνδος.

¹ Ἡ τελευταία αὕτη παράγραφος εἶνε προστεθειμένη κατόπιν ἐν τῷ ἐξεί τῷ ἐγγράφῳ.

4

Διάταγμα τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας
Φιλίππου Α' ¹

Dom Felipe etc. Faço saber vos que esta mjnta carta vyrem que pelo contrato que he feyto sobre a pimenta da India saõ obrignados os contra tadores della e cada ñũ anno, enviarem deste Regno as ditas parter tante cabedal que bastase pera compras e careguaçam de trinta mille quintaces de pimenta bem aver e comprar em va costa do Malauar porem de serviro leva deligancia e conveniente se coregna menos ha terça parte em cada brum anno de que mintra fazenda tem Recebydo e Recebenotavel dano avendo — se por certo que sollicitando se a dita pimenta comho zetlo e indastria que convenne continuando se com ho peso della depois de asnaos partidas em que ha pimenta he

Ἐγὼ, ὁδὸν Φιλίππος κτλ. γνωρίζω εἰς πάντας, ὅσοι θὰ ἴδωσι τὸ παρὸν ἐπίσημον καὶ ἐνσφραγιστον γράμμα, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ συμβόλαιον τὸ γενόμενον περὶ τοῦ πεπέρεως τῶν Ἰνδιῶν αἱ συμβαλλόμενοι εἶνε ὑπόχρεοι νὰ παραδίδωσι καθ' ἕκαστον ἐνικυτὸν ἐκ τοῦ βασιλείου τούτου εἰς τὰς μνημονευθείσας χώρας τόσους πόρους, ὅσοι εἶνε ἀναγκαῖοι, ὅπως γίνωνται αἱ ἀγοραὶ καὶ φορτώσεις τριάκοντα χιλιάδων ἑκατοντολίτρων πεπέρεως, αἵτινες, καθ' ἂ μνηθάνω, θὰ εἶνε εὐκολον νὰ κτηθῶσι καὶ ἀγορασθῶσι κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Μαλακάρης. Ἄλλ' ἐντεῦθεν προκύπτει, ὅτι πρέπει νὰ φορτώνηται καθ' ἕκαστον ἔτος τοῦλάχιστον τὸ ἓν τρίτον, οὗ ἕνεκα τὸ ἕμὸν ταμεῖον ὑπέστη καὶ ὑφίσταται ἀξίαν λόγου ζημίαν. Θεωρῶν δὲ βέβαιον, ὅτι, ἂν ἐζητειτο ἡ ἀπόκτησις τοῦ εἰρημένου πεπέρεως μετὰ τῆς θεούσης ἐπιμελείας καὶ διὰ τῶν προσηκόγων μέτρων

¹) Ἀπόκειται ἐν τῷ Arquivo da Torre do Tombo τῆς Λισσαβώνας (Chancelaria de D. Fillipe 1º, Βιβλίον 6, φ. 87).

contratio ficando resguardado poder as diante dispor do dito carguosem por iso the ficar obriguoso alguma e em quanto ho asi servir avoraa em cada hum anno de sen hor demadoudos mil cruzados que the serás pagnos em guaces quer rendas ou dircitos de minha fazenda que ouver na dita cidade de Cochim em quem minthor posa ser o o dito Petro Cochino guiser tornar o dito paguamento aos quarteis do anno segundo orde mança o qual ordenado comecara a vender do dia que deste Regno partiem diante e isto por esta carta somente a quarte seraa Regysrada no Livro da despaza do fegtor em quem quiser tornar o dito paguamento pelo spivaõ de sen caregno e pelo trellado della e certidões do dito Nicolas Petro Cochino the sera levado em contra o que em cada hum anno pela dita maneiro the pagar. Lhe mandey pa-

πάντων τῶν ἄλλων ὅσοι θὰ ἐπακολοθηθῆσιν καὶ περὶ τοῦ πλεονάσματος τῶν εἰρημένων πόρων, τῶν ἀγορῶν καὶ τῶν φορτώσεων πεπέρως καὶ ἀρωματικῶν, ἅτινα μέλλουσι νὰ ἐρχῶνται καθ' ἕκαστον ἔτος διὰ τῶν στόλων ὁμοῦ μετὰ τῶν πρακτόρων τῶν κατὰ τὰ εἰρημένα συμβαλλομένων, καθ' ἃ διὰ μακρῶν ἐν λεπτομερείᾳ ἀναγράφεται καὶ δηλοῦται ἐν τῇ εἰρημένῳ συμβολαίῃ ὡς ἐν κανονισμῷ. ὃν διεδίδαξα εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας καὶ διαγωγῆς αὐτοῦ ἐν τῇ εἰρημένῳ ὑποθέσει. Ἐὸ δὲ εἰρημένον ὑπουργημα θὰ ἐκτελεῖται κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἐφ' ὅσον εὐδοκήσω χωρὶς νὰ διατάξω τὰ ἐναντία, μένων ἐξησφαλισμένος, ὅτι δύναιμι νὰ διαθέσω ἀργότερον τὰ τοῦ εἰρημένου ὑπουργήματος χωρὶς νὰ ἐπιβάλληται εἰς αὐτὸν ὡς ἐκ τοῦτου μνηδεμία ὑποχρέωσις. Κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ θὰ λαμβάνῃ κατ' ἐνιαυτὸν ἀντιμισθοῦ δις χιλία crusadors¹, ἅτινα θὰ πληρόνωνται αὐτῷ ἐκ πασῶν τῶν εἰσπράξεων καὶ πάντων τῶν δικαιωμάτων τοῦ ταμείου μου τῶν μελλόντων νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ εἰρημένῳ πόλει Cochim

¹ Ἐὸ πορτογαλικόν τοῦτο νόμισμα ἰονομάζετο οὕτως ἀπὸ τοῦ ἑπ' αὐτοῦ σταυροῦ καὶ τῶν σταυροειδῶς κεραραγμένων φύλλων φοίνικος.

sar esta carta per mim ha-
sinada e asella da do men-
setlo pendiente.

Dada no cidade de Lix-
bon no primeiro dabril.

Gaspar de Seixas ha fez
uno do vascimento de Nono
Senhor Jesus Christo de j
be Lxxxij 1582 e en Berto-
lamen Froez v sij esprever.

κατὰ τὸν ἀρίστον δυνατὸν τρό-
πον. ἢ, ἂν ὁ εἰρημένος Πετρο-
κοκκίνος ἤθελε νὰ εἰσπράττῃ τὴν
εἰρημένην πληρωμὴν ἕκαστον ἐ-
ν αὐτὸν κατὰ τεταρτημόρια συμ-
φώνως τῷ κανονισμῷ, ὁ εἰρημένος
μισθὸς θάρχιση νὰ ὑπολογίζηται
ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θάνα-
χωρήσῃ ἐκ τοῦ βασιλείου τούτου,
καὶ ταῦτα δυνάμει μόνων τῶν ἐπι-
σήμεων καὶ ἐνσφραγίστων τούτων
γραμμάτων, ἅτινα θὰ ἐγγραφῶσιν
εἰς τὸ βιβλίον τῶν λογαριασμῶν
τῶν ἐξόδων τοῦ πράκτορος.
δι' οὗ θὰ ἤθελε νὰ εἰσπράττῃ τὴν
εἰρημένην πληρωμὴν, ὑπὸ τοῦ
γραφέως τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καὶ
διὰ τῆς μεταγραφῆς τοῦ αὐτοῦ
καὶ τῶν πιστοποιητικῶν τοῦ εἰρη-
μένου Νικολάου Πετροκοκκίνου,
ἅτινα θὰ ὑπολογίζωνται εἰς λο-
γαριασμὸν τῶν ποσῶν, ὅσα θὰ
πληρόνωνται εἰς αὐτὸν ἕκαστον
ἔτος κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

Διέταξα νὰ ἐπισταλθῶσιν εἰς
αὐτὸν τὰ ἐπίσημα ταῦτα γράμ-
ματα, σεσημασμένα ὑπ' ἐμοῦ διὰ
τῆς ἐπιθέσεως τῆς ἐκκρεμαμένης
σφραγίδός μου.

Ἐξεδόθη ἐν τῇ πόλει Δισσα-
δῶνι, τῇ πρώτῃ Ἀπριλλίου.

Γάσπαρ de Seixas συνέταξεν
ἐν ἔτει 1582 τῆς γεννήσεως τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
ἐγὼ, Βαρθολομαῖος Froez, ἐφρόν-
τισα τῆς ἐκγραφῆς.

Θέσπισμα τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας
Φιλίππου Α' ¹.

En El Rey faço saber aos que este alvará virem que avendo respeito vos serviços de Nicólas Petro Cochino ey por bem e me praz que elle possa testar per^a huma vida mais na maneira que the aprouver de cem mil reis de tença cad'anno a saber: dos ê (50.000) reis de que the ora fiz merce de tença per hum padraõ e os outros 1 reis das minhas tenças que tiver e porelle vagem o que asi hei per bem indo elle este anno presente á India e por minha lembrança e ma guarda the mandei dar este alvará pelo qual depois do falecimento do dito Petro Cochino se pasarão padrões dos ditos cem mil reis de tença á pensuaou pessoas en guesa os deixar nomeados e quem

Ἐγὼ, ὁ βασιλεὺς, γνωρίζω εἰς πάντας, ὅσοι θὰ ἴδωσι τὸ παρὸν θέσπισμα, ὅτι, ἐκτιμῶν τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Νικολάου Πετροκοκκίνου, εὐδοκῶ καὶ εὐαρεστοῦμαι, ὅπως δυνήθῃ νὰ καταλίπη διὰ διαθήκης χάριν τῶν ἰδίων κληρονόμων κατ' ὄν τρόπον δόξῃ αὐτῷ ἑκατὸν χιλιάδας δέξιν συντάξεως, κατ' ἐνιαυτὸν, ἦτοι τὴν ἐκ 50.000 δέξιν σύνταξιν, δι' ἧς ἐφιλοδώρησα αὐτὸν τώρα διὰ τίτλου αὐθεντικοῦ, καὶ τὰς ἄλλας 50.000 δέξιν ἐκ τῶν συντάξεων ἃς θὰ ἐλάμβανε παρ' ἐμοῦ καὶ αἵτινες θὰ ἐσχόλαζον χάριν αὐτοῦ, κατ' ἃ εὐχαρίστως εὐδοκῶ, δεδομένου, ὅτι ἀπέρχεται ἐφέτος εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ πρὸς ἀνάμνησιν ἐμοῦ καὶ ἀσφάλειαν ἑαυτοῦ διέταξα νὰ συνταχθῇ χάριν αὐτοῦ τὸ θέσπισμα τοῦτο, δι' οὗ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰρημένου Πετροκοκκίνου θὰ μεταδιδασθῶσιν αὐθεντικώτατα εἰς εἰρημέναι ἑκατὸν χιλιάδες δέξιν εἰς

¹ Ἀπόκειται ἐν τῷ Archivó da Torre do Tombo τῆς Λισσαβῶνος (Chancellería de D. Filipe I^o, Βιβλ(ον) 7, φ. 136).

mostrarem disso sertidoes de justificaço.

Gouçallo Ribeiro o fez em Lixboa a (24) xxiiij de março de j be Lxxxiiij (1583) e en Diogo Wetho o fiz esprever.

τὸ πρόσωπον ἢ τὰ πρόσωπα ἄτινα θὰ δηλωθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἤθελον παρουσιάσει τὰ οἰκεία δικαιολογητικὰ πιστοποιητικά.

Γουσέλλος Ribeiro συνέταξεν ἐν Λισσαβῶνι τῇ 14 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1583, καὶ ἐγὼ Διέγος Velho ἐφρόντισα τῆς ἐκγραφῆς.

6.

Θέσπισμα τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας
Φιλίππου Α' ¹

En El Ray faço saber aos que este alvará virem que havendo Respeito aos serviços de Nicolas Petro Cochino e a boa informasão e confiança que delle tenh e que no de que o emarregar me' servirá com ho cuidado fidelidade o vigillamia que a men serviço cumpre como o fez em todas as cousas de que foi encarreguado e por folgar de the fazer merce ey por bem e me peaz de the fazer da serventia e carguodo provedor das casas da India e Mina emquanto o pro-

Ἐγὼ, ὁ βασιλεὺς, γνωρίζω εἰς πάντας, ὅσοι θὰ ἴδωσι τὸ θέσπισμα τοῦτο, ὅτι, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπηρεσίας τὰς παρασχεθείσας ὑπὸ τοῦ Νικολάου Πετροκοκκίνου, τὰς καλὰς πληροφορίας καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, ἣν τρέφω πρὸς αὐτὸν, διὰ τὰς ἀποστολάς, ἃς ἔχω ἀναθέσει εἰς αὐτὸν χάριν τῆς ὑπηρεσίας μου, ἣν θὰ ἐκπληρώσῃ μετ' ἐπιμελείας, πίστεως καὶ ἀγρυπνίας, καθ' ἃ ἐπραξε διὰ πάσας τὰς ἀνατεθείσας αὐτῇ ὑποθέσεις, καὶ ἐπειδὴ εὐδοκῶ νὰ φιλοδωρήσω αὐτὸν καὶ ἐχουσίως εὐαρεστοῦμαι νὰ ἀναθέσω εἰς αὐτὸν τὴν ἐξάσκησιν καὶ τὸ ἀξίωμα

¹ Ἀπόκρισις ἐν τῷ Archivo da Torre do Tombo τῆς Λισσαβῶνος (Chancelleria de D. Filipe I^o, Βιβλίον 28, φ. 7).

prietario delle mã tenha idade pera o servir ou en nad mandar antes disto o contrario e overá com elle de ordenado en cada hum anno que o servir dozentos dons mil mil quatrocentos e setenta reis por esta maneira a saber, 40.000 de sen mantimento, 10.000 pera usu esprivã e 24.480 reis pera mantimentos de quatro honnẽes e dons esprivães, e 4.700 reis pera huma esprevaninha dornade e 17.000 reis pera duas arrobas de especearia e 24.000 reis pera 6 pipas e 50.000 reis perceduas caixas forras de merce ordinaria e 20.000 S de feitorizar o trato de Guiné e os 11.250 reis de duas escrevaninhas dos navios dos tratos.

Antonio de Paiva o fez em Lixboa a xLiiij de mocriosde j bo 1RI 1592. Peros de Paiva v fes escrever.

διευθυντοῦ τῶν (βασιλικῶν) οἰκῶν τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Μίνας ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ φέρων ὀνομαστικῶς τὸν τίτλον τοῦτον δὲν θὰ ἔχη τὴν ἀπαιτουμένην ἡλικίαν πρὸς ἐξάσκησιν αὐτοῦ ἢ ἐγὼ δὲν διατάξω πρότερον τὰ ἐναντία, θὰ λαμβάνη ἀντιμισθοῦ ἕκαστον ἔτος, καθ' ὃ θὰ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς ταύτας, διακοσίας δύο χιλιάδας τετρακόσια ἐβδομήκοντα ῥεῖς ὡς ἐξῆς κατανεμομένης· 40.000 ῥεῖς θὰ χρησιμεύωσι πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. 10.000 ῥεῖς χάριν ἐνὸς γραμματέως, 24.480 ῥεῖς χάριν τῆς συντηρήσεως τεσσάρων ἀνδρῶν καὶ δύο γραφείων, 4.700 ῥεῖς δι' ἐν κεχρυσωμένον γραφεῖον, 17.000 ῥεῖς διὰ δύο ἀρόμυας¹ παντοπωλικῶν προμηθειῶν, 24.000 ῥεῖς δι' ἐξ μεγάλους κάδους, 50.000 ῥεῖς διὰ δύο κιθώτια ἐλεύθερα ἐμπορευμάτων κοινῶν καὶ 20.000 ῥεῖς διὰ τὴν διοίκησιν τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως τῆς Γουϊνέας καὶ 11.250 ῥεῖς διὰ δύο γραφεῖα τῶν πλοίων τῆς ἐμπορικῆς ἐπικοινωνίας.

Ἄντωνιος de Paiva συνέταξεν ἐν Λισσαβῶνι τῇ 4 Μαρτίου τοῦ 1592. Πέτρος de Paiva ἐφρόντισε τῆς ἐκγραφῆς.

¹ Μέτρον βάρους.